

Според семейното предание дядото на Фъргюсън тръгнал пеш от родния си град Минск със сто рубли, зашити в подплатата на сетрето му, поел на запад към Хамбург през Варшава и Берлин, след това си купил билет за кораба „Китайската императрица“, който прекосил Атлантика през бушуващите зимни бури и пристигнал в пристанището на Ню Йорк в първия ден на двайсети век. Докато чакал на Елис Айланд да бъде интервюиран от служител на имигрантската служба, повел разговор с един събрат – руски евреин. Мъжът му казал: Забрави за името Резников. Тук няма да ти свърши никаква работа. Трябва ти американско име за твоя нов живот, нещо, което да звучи по-американски. Тъй като през 1900 година английският бил все още чужд език за Исак Резников, помолил своя по-стар и по-отракан сънародник да му предложи нещо. Кажим им, че се казваш Рокфелер – посъветвал го мъжът. – Няма да сбъркаш. Минал цял час, после втори и докато дойде редът на деветнайсетгодишния Резников да седне пред имиграционния служител, бил забравил името, което възрастният мъж го посъветвал да използва. Име? – попитал служителят. Имигрантът се притеснил, плеснал се по челото и изтърсил на идиш: Ikh hob fargessen! (Забравих го!). Затова и Исак Резников започнал новия си живот в Америка като Икабод Фъргюсън.

Никак не му било лесно, особено в началото, но и след като вече не бил в началото, пак нищо не ставало както си мислел, че ще се случи в приемната му страна. Вярно, успял да си намери жена скоро след като навършил двайсет и шест години, вярно е също така, че съпругата му Фани, по баща Гросман, му родила три здрави и силни момчета, но за дядото на Фъргюсън животът в Америка продължил да бъде борба от деня, в който слязъл от кораба, до нощта на 7 март 1923-та, когато на четиресет и две години го повалила ранна и неочаквана смърт – бил застрелян по време на нападение с цел грабеж в склад за кожени изделия в Чикаго, където работел като нощен пазач.

Никой нямал негови снимки, но според всички описания бил едър мъж със здрава гърбина и огромни ръце, необразован, неквалифициран, типичният наивен невежа. През първия си следобед в Ню Йорк попаднал на уличен търговец, който продавал най-червените, най-кръглите и най-съвършените ябълки, които бил виждал. Не устоял на изкушението, купил си една и веднага я ухапал. Вместо сладостта, която очаквал, вкусът ѝ бил нагарчаш и особен. Дори по-лошо, ябълката била отвратително мека и щом зъбите му пробили кората, вътрешността на плода опръскала предницата на палтото му, върху която ливнала бледочервена течност с десетки прилични на сачми семена. Това бил първият му вкус от Новия свят, неговата първа среща с домата „Джързи“, която никога нямало да забрави.

Значи, никакъв Рокфелер, а най-обикновен широкоплещест бачкатор, евреин гигант с абсурдно име и чифт неспокойни крака, който си опитал късмета в Манхатън и Бруклин, в Балтимор и Чарлстън, в Дълут и Чикаго, наеман ту като докер, ту като обикновен моряк на танкер по Големите езера, ту като помощник, който се грижел за животните в пътуващ цирк, ту като работник на конвейер в консервна фабрика, ту като шофьор на камион, изкопчия и

нощен пазач. За целия си труд никога не припечелвал повече от дребни монети и следователно единствените неща, които клетият Икабод Фъргюсън оставил на съпругата и тримата си синове, били историите, които им разказвал за скиталческите си приключения на млади години. С течение на времето историите по всяка вероятност стават не по-малко ценни от парите, но в близък план те без съмнение крият определени ограничения.

Компанията, която търгувала с кожени изделия, се споразумяла с Фани и я компенсирала за загубата, след което тя напуснала Чикаго с момчетата и се преместила в Нюарк, Ню Джързи; била поканена от роднини на съпруга ѝ, които ѝ предоставили апартамент на най-горния етаж в къщата им в Сентръл Уорд срещу незначителен месечен наем. Синовете ѝ били на четиринайсет, дванайсет и девет. Луи, най-големият, отдавна беше станал Лу. Арън, средният, беше започнал да се нарича Арнолд след поредица тупаници в училищния двор в Чикаго, а Станли, деветгодишният, беше известен като Съни. За да свързва двата края, майка им се беше цанила да пере и кърпи дрехи, но не след дълго и момчетата започнали да внасят в семейния бюджет, като всеки си намерил работа за след училище и давал всяко припечелено пени на майка си. Времената били тежки и опасността да изпаднат в нищета изпълвала стаите на апартамента с гъста мъгла, заслепяваща всичко друго. Нямаło спасение от страха и полека-лека трите момчета възприели черните онтологически доводи на майка си относно целта на живота. Работиш или гладуваш. Работиш или оставаш без покрив над главата си. Работиш или умираш. За семейство Фъргюсън слабоумното твърдение „Всички за един и един за всички“ не съществувало. В техния малък свят то се свеждало до „Всичко за всички или нищо“.

Фъргюсън нямал и две годинки, когато баба му умряла, което означаваше, че нямал съзнателен спомен за нея, но според семейното предание Фани била трудна и опърничава жена, често изпадала в пристъпи на необуздани крясъци и маниакални, неконтролируеми ридания, налагала момчетата с дръжката на метлата при всяко провинение и имала забрана да влиза в някои от кварталните магазини заради вресливия начин, по който се пазаряла за цените. Никой не знаеше къде е родена, но според мълвата акостираше в Ню Йорк като четиринайсетгодишно сираче, след което прекарала няколко години в таванска стая без прозорци някъде в Лоуър Ист Сайд, където шиела шапки. Бащата на Фъргюсън, Станли, рядко говорел за родителите си пред него, дори когато отговарял на въпросите на момчетата с набързо смотолевени, кратки и предпазливи реплики, и каквито и други откъслечни сведения бе успял да събере младият Фъргюсън за баба си и дядо си по бащина линия, те идвали предимно от майка му Роуз, много по-млада от трите снахи второ поколение в семейството, които пък получавали по-голяма част от информацията си от Мили, съпругата на Лу, жена с вкус към клюките, омъжена за човек далеч не толкова потаен и далеч по-приказлив както от Станли, така и от Арнолд. Когато Фъргюсън станал на осемнайсет, неговата майка му разказала една от историите на Мили, представена само като слух – непотвърдено предположение, което нищо чудно и да е било вярно или пък не. Според това, което Лу казал на Мили, или това, което Мили твърдяла, че той ѝ е казал, имало и четвърто дете Фъргюсън, момиче, което се родило три или четири години след

Станли, точно когато семейството се установило в Дълут и Айк си търсел работа като обикновен моряк на някой от корабите, които плавали по Големите езера, тоест в период от няколко месеца, когато семейството живеело в изключителна бедност, и тъй като Айк го нямало, когато Фани родила детето, и защото мястото било Минесота, и сезонът – зима, при това особено студена зима в едно особено студено място, и защото къщата, в която живеели, се отоплявала само от една-единствена печка на дърва, и защото точно тогава парите не стигали и се налагало момчетата да преживяват само с едно ядене на ден, само мисълта, че трябва да се грижи за още едно дете, я изпълнила с такъв ужас, че тя удавила новородената си дъщеря в коритцето за къпане.

Станли не говорел много пред сина си за своите родители, но и за себе си не казвал почти нищо. Затова на Фъргюсън му било трудно да си представи какъв е бил баща му като малък, като юноша, като млад мъж или когато и да било, преди да се ожени за Роуз два месеца след като навършил трийсет. От случайните подмятания, които понякога баща му все пак се изпускал да каже, Фъргюсън успял да навърже следното: че бидейки изтърсакът, Станли бил често малтретиран от двамата си по-големи братя, че като най-малкия прекарал най-малка част от детството си с жив баща, че бил най-силно привързан към Фани, че бил усърден ученик и безспорно най-добрият спортист от тримата, че е играл крило в отбора по футбол и че бил пробягал четвърт миля така, че влязъл в отбора по лека атлетика в Сентръл Хай, че след като завършил гимназия интересът му към електрониката го накарал да отвори малък магазин за поправка на радиоапарати през лятото на 1932-ра (дупка в стената на Академи Стрийт в центъра на Нюарк, както твърдял, голяма колкото ваксаджийско сандъче), че на единайсет години дясното му око пострадало от метлата на неговата развилняла се майка (при което загубил частично зрението си и наборната комисия през Втората световна война го отхвърлила като негоден за военна служба), че мразел да му викат Съни и се отървал от това име, щом завършил училище, че обичал да танцува и да играе тенис, никога не проронвал дума срещу братята си, независимо колко гадно и презрително се отнасяли с него, че като малък работата му след училище била да разнося вестници, че много му се искало да учи право, но се отказал от идеята поради липса на пари, че след като навършил дваисет, бил известен като голям любовчия, уговарял си срещи с десетки еврейски момичета без никакво намерение да се жени за която и да е от тях, че на няколко пъти пътувал до Куба за забавление през трийсетте, когато Хавана била столицата на порока в Западното полукълбо, че най-голямата му амбиция в живота била да стане милионер, богат колкото Рокфелер.

И Лу, и Арнолд се оженили на по дваисет и няколко години, и двамата обсебени от мисълта да се спасят от къщата на Фани колкото е възможно по-скоро, да се отърват от този врещящ деспот, който установил пълно господство над тях след смъртта на баща им през 1923-та, докато Станли, тъй като бил още тийнейджър, когато братята му офейкали, нямал друг избор, освен да остане. Пък и нали току-що бил завършил гимназия, но годините се точели една след друга, минали цели единайсет, а той, необяснимо защо, продължавал да живее с Фани в същия апартамент на последния етаж през цялото време на Голямата депресия и

първата половина на войната – по силата може би на някаква инертност или мързел, на чувство за дълг или вина спрямо майка му, или пък подтикван от всички тези неща едновременно, което го карало да смята, че за него е немислимо да пребивава другаде. И Лу, и Арнолд станали бащи, докато Станли бил доволен да играе футбол, да доизгражда малкия си бизнес, без да пести сили, да го превръща в нещо по-голямо; и тъй като не показвал никакво желание да се жени дори след като отдавна бил прехвърлил двацет и пет и приближавал трийсетте, вече нямало никакво съмнение, че до края на живота си ще остане ерген. И тогава, през октомври 1943-та, по-малко от седмица след като Пета американска армия превзела Неапол от германците, наред този изпълнен с надежди период, когато най-накрая войната започнала да се обръща в полза на Съюзниците, Станли срещнал двацет и една годишната Роуз Адлър, с която си бил уговорил среща на сляпо в Ню Йорк Сити, и тогава очарованието на вечното му ергенство се изпарило бързо и завинаги. Толкова хубава била майката на Фъргюсън, толкова привлекателна с нейните сиво-зелени очи и дълга кестенява коса, толкова непринудена, жизнерадостна и усмихната, такава прекрасно телосложение имала въпреки ръста си от най-много метър и половина, че когато за пръв път стиснал ръката ѝ, Станли, този резервиран и саможив Станли, този двацет и девет годишен Станли, който никога не бил докосван от огъня на любовта, почувствал как прималява в присъствието на Роуз, сякаш целият въздух бил изсмукан от дробовете му и никога повече не ще успее да си поеме въздух.

Тя също била дете на имигранти, баща ѝ роден във Варшава, майка ѝ – в Одеса, и двамата пристигнали в Америка преди тригодишната си възраст. Следователно семейство Адлър били повече натурализирани от семейство Фъргюсън и в говора на родителите на Роуз нямало и следа от чужд акцент. Били отрасли в Детройт и Хъдсън, щата Ню Йорк, и техният идиш, полски и руски се били превърнали в гладък идиоматичен английски, докато бащата на Станли до края на живота си се мъчел да овладее втория си език, а дори и сега, през 1943-та, почти половин век след раздялата с родните си езици на Източна Европа, майка му продължавала да чете „Джуиш Дейли Форуард“ вместо американски вестници и се изразявала на един доста странен език мешавица, който синовете ѝ наричаха англидиш – почти неразбираемо съчетание от идиш и английски, което присъствало във всяко нейно изречение. Това била една от съществените разлики между прародителите на Роуз и Станли, но дори по-важен от това колко добре или колко зле родителите им са се приспособили към американския начин на живот бил въпросът с късмета. Родителите на Роуз, както и нейните баба и дядо успели да избегнат жестоките превратности на съдбата, които сполетели злочестите Фъргюсън; в тяхната история липсвали убийства по време на грабеж, нямало гладуване до смърт, нито отчаяние, нито удавени в корито деца. Дядото от Детройт бил шивач, дядото от Хъдсън – бръснар, и макар кроенето на платове и подрязването на коси да не са занаяти, които да те извеждат на пътя на богатството и светския успех, те им осигурили достатъчно редовен доход, за да могат да сложат храна на масата и децата им да ходят добре облечени.